

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VIII. De præsentatione, seu actu præsentandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

transferri potest, nisi in quem Ecclesia consentit. Totum enim jus, quod habent Ecclesiarum Patroni, pendet ex consensu, beneficio, & gratia Ecclesiarum; unde tantum & non plus habent, quam ipsis concessum sit, at in venditionem, & emptionem directam Juris Patronatus non consentit, sed potius reprobatur tanquam simoniacam, in *c. Quamvis pactum de pactis*; *c. Præerea* de transact. *c. ea que* 1. 9. 3. nec ullibi reperitur huic actui, contra prohibitionem factam, nihilominus concedere valorem; qualiter id declarat de matrimonio contra interdictum Ecclesiarum, & similibus; ergo. Accedit aperta dispositio Trident. *Sess. 25. de reform. c. 9.* ibi: *nec dictum Jus Patronatus, venditionis, aut alio quocunque titulo, in alios contra canonicas sanctiones transferre presumant; si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti penis subjiciantur, & dicto Jure Patronatus ipso jure privati existant.*

3177 Ex hoc autem oritur quæstio, penes quem in tali casu sit Jus Patronatus? cum enim ea venditio, & emptio ipso jure irrita sit, penes emptorem esse non poterit; cum si in eum invalidè, ac consequenter nulliter translatum sit? Castropalaus *cit. n. 12.* meritò censet, manere penes venditorem, quousque sententia declaratoria criminis accedat; nam, cum prius apud eum fuerit, nec per istum contractum (utpote jure nullum) sit ablatum, aut in alium translatum, retinere poterit, esto post sententiam declaratoriam criminis in poenam rei, auferatur; id quod habetur in *c. Quia Clerici* 6. h. t. ibi: quia Clerici quidam Advocatias Ecclesiarum comparant, vel quocunque modo possunt acquirunt, ut postmodum eorum filii, vel nepotes ad easdem Ecclesias præsententur: *præcipimus ut id arctius inhibere procuret, eosdem advocacionibus taliter acquisitis, appellatione postposita, spoliando.*

3178 Dices: in *c. de Jure* 16. h. t. solum dicitur, quod, si quis Jus Patronatus comparavit (emptione nimirum directâ, & per se) *contractus ille irritus decernatur*; ergo non est ipso jure irritus, quod etiam videtur insinuari dict. *c. Quia Clerici* ubi solum præcipitur, ut ejusmodi Emptores, advocacionibus, seu Patronatibus taliter acquisitis, etiam appellatione

postposita, *spolientur.* R. 1. dato illis juribus non significari; secus tamen esse jure Trident. ibi: *ipso jure privati existant.* R. 2. ly *decernatur*, posse intelligi dupliciter. 1. de decreto contractum *rescindente*; 2. de decreto illum esse irritum *declarante*, debere autem textum accipi de decreto solum *declarante*, tradit. 1. gloss. in *c. de Jure* V. *irritum.* 2. ostendit textus Trident. 3. evincit clarè ratio allata pro conclusione.

3179 Altera quæstio est, ad quem deveniat Jus Patronatus, secuta declaratione criminis? sic enim non amplius etiam est penes priorem Patronum? ac demum 3. cuius sit pretium? an maneat venditori? an reddendum emptori? Ad 1. R. eo casu servitutum illam, quæ imposita ei fuerat, ut sustineret Clericum præsentatum à Patrono, cum is propter delictum, declarato crimine, patronatu spoliatur, interire, ac Ecclesiam fieri liberam; sic Barbosa in *cit. c. 9. CC. Trid. n. 81.* Vivianus, & alii ibid. relati. Ad 3. autem respondet idem Barbosa in *cit. c. de Jure* n. 5. & Abbas ibid. n. 3. pretium datum pro emendo Jure Patronatus, nec Emptorem, nec Venditorem habere debere; Sed Ecclesiarum tribuendum, cui ob simoniam illata fuit injuria; pro eadem sententia relatis ibid. Zabarella, Lambertino, &c. Sed de pretio simoniacè accepto, an, & cui restituendum sit ex professio agimus *l. 7. n. 568.* quo me remitto.

ARTICULUS VIII

De præsentatione, seu actu præsentandi.

3180 Quoniam in præmissis dictum est, Jus Patronatus, prout hic accipitur, principaliter definitur ad præsentationem, vel nominationem, seu actum, quo Patronus pro vacante Ecclesia, suo Patronatui subiecta, nominat, vel præsentat Clericum, ei, cui de jure competit, ut per ipsum in ead. instituat; circa hoc ipsum autem varii casus contingant, quibus plerumque controvertitur, an talis præsentatio, vel tali modo facta, recipienda, vel rescicienda sit? ut cum Patroni discordant; cum lis pendet super Patronatu; cum Patronus variat; cum præsentatio non contingit intra certum tempus &c. de his hoc articulo agendum erit.

§. I.

Intra quod tempus presentatio fieri
debeat?

3181 Sicut presentatio facta à non habente
jus presentandi nulla est; sic nulla
pariter est, nisi fiat cum circumstantiis,
quibus Ecclesia presentationis valorem
alligavit; cum totum jus Patronatus, re-
late ad Ecclesias, Patronis competat ex
sola gratia Ecclesie. Hinc presentatio
ad Ecclesiam facta prius, quam ipsa va-
cet, jure nulla est, ex dict. hic tit. 8. Ut
questio proposita resolvatur, distinguen-
dum est inter Patronum Laicum, & Pa-
tronum Ecclesiasticum, & observandum,
unde quis dicitur Patronus Laicus, unde
Ecclesiasticus? nec enim desumitur hæc
denominatio à statu personæ, habentis
Patronatum; sed ex titulo, num Eccle-
siam fundaverit, extuxerit, vel dotave-
rit ex bonis patrimonialibus, vel Eccle-
siasticis? ut exposuimus initio, quibus
præmissis:

3182 Dicendum, Patrono Laico concedi
4. Ecclesiastico. 6. menses, intra quos no-
minare, vel presentare valeat; prima pars
constat 1. ex c. quoniam 3. h. 2. ubi dicitur,
quod, si lis orta inter Patronos, intra 4.
menses non fuerit finita, Ordinarius, non
expectatà ulterius eorum presentatione, va-
canti Ecclesie provideat, ubi: & id ipsum
etiam faciat, si de jure Patronatus ques-
tio emerferit inter aliquos, & cui com-
petat? intra quatuor menses non fuerit de-
finitum. Deinde ex c. cum propter 27. eod. ubi
dicitur: si questio Juris Patronatus inter Pa-
tronos non definiatur intra quatuor menses,
sine illorum præjudicio Episcopus provide-
bit, ibi: mandamus, quatenus, si de Jure
Patronatus questio emerferit inter ali-
quos: & ab eo, cui competit, inter qua-
tuor menses non fuerit definitum, ex tunc
Ecclesiam ipsam de persona non differas ido-
nea ordinare: ita, quod illi ex hoc non de-
beat imposterum præjudicium generari, qui
jus evicerit Patronatus. Secunda pars et-
iam constat ex c. Unico eod. in 6. §. verum
ibi: verum licet Patronus Laicus ad præ-
sentandum tempus habeat quadrimestre
duntaxat; Ecclesia tamen, vel Monasteri-
um (cui facta est à Laico juris Patronatus
collatio) tempus habet semestre. Et omni-

no quantum ad presentationem pertinet,
non ut Patronus Laicus, sed ut Patronus
debet Ecclesiasticus reputari ex quo etiam
confirmata manet pars prima.

Pro majori expositione dubiorum oc- 3183
currentium in hac ipsa materia quoad tem-
pus faciendæ presentationis, quæri pot-
est. 1. An hoc tempus semestre vel quadri-
mestre currat, seu computetur à die Eccle-
sie vacantis? vel primum à die, quo Pa-
tronus notitiam acquisivit de Ecclesie va-
catione; 2. quod solum à die notæ vaca-
tionis, ratio sumitur à fine, propter quæm
tempus certum illis pro faciendâ presenta-
tione præfinitum est à jure; nimirum ne
Patroni sint negligentes, unde contingat
Ecclesias diutius vacare; hæc autem ne-
gligentia non committitur ab ignorante
vacationem; sic Garcia de benefico p. 10. c.
2. à n. 34. Azorp. 2. l. 6. c. 21. g. 11. & alii.
Quare, qui Patrono Laico presentanti
opponeret, presentationem non esse factam
in tempore, a. g. factam unâ hebdomadâ
post elapsos 4. menses à die beneficii vacan-
tis, nihil ageret, nisi etiam probaret,
quod eam primò fecerit unâ hebdomadâ
post elapsos 4. menses à die vacationis no-
tæ; quia non probatâ scientiâ, præsumitur
ignorantia, præsertim si de aliquo dicatur,
quod sciens voluerit omittere jus suum,
ipso negante; nisi signis, & conjecturis
verosimilibus contrarium credibiliter sua-
deatur, altero excusationibus suis adver-
sus eas non prevalente.

Quæri potest 2. quid dicendum, si 3184
plures sint Patroni ejusdem Ecclesie, &
duo scientes, tertio ignorante vacatio-
nem, neglexerunt presentare intra tem-
pus jure præfinitum? 2. in tali casu excludi
presentationem eorum, qui tempus notæ
vacationis neglexerunt; & admittendam
presentationem ejus, qui non neglexit,
sed presentavit, dum adhuc durabat tem-
pus concessum à die notæ vacationis; cu-
jus ratio est; quia talis verè habet jus præ-
sentandi ad vacantem Ecclesiam, intra
tempus v. g. quadrimestre à die notæ vaca-
tionis; nec propter aliorum negligentiam
eo spoliari debet, ubi non probatur in
eo scientia, sic enim non probatur egisse
negligenter. Sic Garcia cit. n. 4. nec enim
innocens privari debet jure suo.

Quæri potest 3. an tempus faciendæ 3185
presentationi concessum, sit continuum,
confe-

consequenter comprehendat omnes dies etiam feriatos? Responsio est affirmata; quam etiam tenet Garcia *cit. c. 2. n. 42.* & Barbosa *de potest. Episcopi p. 3. allegat. 72. n. 127.* & alii. Nam actus præsentationis potest fieri etiam diebus feriatis, & extrajudicialiter; cum sit actus merè voluntarius. Si tamen justum impedimentum interveniat, dies illius non computatur, siue impedimentum sit juris, siue facti. Nam in tali casu Patronus non potest dici *negligens*; quamvis in ordine ad hunc casum impedimenti discrimen sit ab eo, ubi intervenit ignorantia vacationis, illud enim probandum est; secus, ista.

3186 Quæritur potest 4. an, quod diximus n. 3182. (Ordinarium pro illa vice posse liberè providere Ecclesiæ vacanti non expectatâ Patronorum præsentatione, si lis orta inter tempus faciendæ præsentationi præfixum à jure non terminetur) procedat indefinitè? R. sermonem posse fieri de lite orta inter Patronos; vel inter præsentatos à Patronis, vel inter Patronos, & Ordinarium; ad 1. porro casum, R. si lis fuerit inter Patronos orta, quolibet prætentente sibi præsentationem competere, & intra tempus à jure signatum non fuerit finita, & ob hanc causam præsentationem facere omiserint, poterit Ordinarius illis omissis beneficium conferre. Deciditur expressè, c. *quoniam* de Jure Patronat. ibi; *id ipsum faciat Archiepiscopus* (nempe providere Ecclesiæ) *si de jure Patronatus questio emerferit inter aliquos, & cui competat? intra quatuor menses non fuerit definita.* Idem habetur c. *cum te* eod. tit. ibi: *illas autem Ecclesias, de quarum Patronatu controversa fuerit, si infra sex menses, postquam vacaverint, non fuerit controversa terminata, licitum tibi sit de persona idonea ordinare.* Verùm etiam hoc intelligi debet solùm pro casu, quo pro nullo litigantium stat possessio, sed lis mota est super possessione; non autem si solùm super proprietate, uno habente possessionem certam; cujus ratio constabit ex dict.

3187 Ad 2. casum de lite mota inter præsentatos, cujus v. g. præsentatio prævaleat? R. in tali casu pertinere ad Ordinarium, examinatis cujusque partis juribus, pronuntiare in favorem ejus, qui potiori jure gaudet; nec prius ullum eo-

rum instituere; quæ enim dicuntur in cit. c. *quoniam*, & c. *cum te. h. r.* motâ lite inter Patronos, & intra tempus debitum non facta præsentatione, ut Ecclesiæ vacanti de Sacerdote, qui ei pacificè deserviat, canonicè non proviso, agunt de *lite inter Patronos*, super Jus præsentandi; nec extendi debet ad *litem ortam inter præsentatos*. Idem dicendum venit lite motâ uni ex præsentatis super sua habilitate; nam hæc prius decidenda est; sic enim dubium juris intervenit, an tali præsentato jus quæsitum sit ex facta præsentatione; sic Barbosa *p. 3. allegat. 72. n. 140.*

Præter hæc *Ngr.* si Patronus, intra 3188 tempus præfixum, præsentationem neglexit, & consequenter Jus providendi Ecclesiæ vacanti tunc devolutum sit ad Ordinarium, posse istum nihilominus, si velit, concedere Patrono præsentationem adhuc faciendam, quia, quamvis in c. *sicut nobis* 2. de supplend. neglig. Prælatorum dicatur: nisi Patroni, infra tempus in Lateranensi Concilio constitutum, ad vacantes Ecclesias tibi personas idoneas præsentaverint: ex tunc tibi liceat (appellatione remota) in eisdem ordinare Rectores, qui eis præesse noverint, & prodesse, rectè tamen notatur ex illis verbis: *ex tunc liceat*, quod elapso termino præscripto Patronis ad præsentandum, possit Episcopus facere gratiam, ipsum nihilominus admittendo ad præsentandum; nam verbum *liceat* denotat facultatem, & licentiam; non necessitatem; sic Barbosa *p. 3. de potest. Episc. allegat. 72. n. 170.* & alii.

§. 2.

An valeat presentatio facta ab eo, qui est in quasi possessione Patronatus?

Quæstio procedit de possessore, cui 3189 tamen rei dominium, seu proprietas non competit. Hujus porro quæstionis resolutio habetur in c. *Consultationibus* 19. h. r. ibi: *si quis Clericus ab ordinario iudice in Ecclesia fuerit institutus ad presentationem illius, qui ejusdem credebatur esse Patronus, & postea Jus Patronatus alius evicerit in iudicio, institutus non debet ab ipsa, propter hoc, removeri, si rem-*

si tempore presentationis sue ille, qui eum presentavit, Jus Patronatus Ecclesia possidebat; cum ex hoc ei, qui de Jure debet habere, nullum in posterum præjudicium generetur. Si verò non possidebat, sed tantum credebatur esse Patronus, cum non esset: poterit ab eadem Ecclesia removeri.

Ex hac enim decisione liquet responsio sub distinctione; quòd nimirum valeat ejus presentatio, si tunc, quando presentavit, bonâ fide possedit Patronatum; secus, si non possedit, aut malâ fide; cujus etiam ratio est, quia possessor bonâ fidei fructus, quos percipit bona fide etiam ex re aliena, facit suos; secus, possessor malâ fidei, prout ex professo tradidimus in Tract. Theol. de Jure & just. sed nominate, vel presentare Clericum, obrinere locum honorificum in Ecclesia Patronata, & in certo casu ab eadem recipere subsidium, sunt fructus Juris Patronatus, ut constat ex supra dict. & habetur etiam in c. cum Bertholdus, de re judicat. ergo.

3190 Confirmari potest ex eorum sententia, qui tales actus numerant inter fructus *industriales*, non *naturales* Juris Patronatus, ut vult Azor p. 2. l. 6. c. 21. q. 7. Gonzalez in regul. Mensur. Gloss. 45. §. 2. n. 11. nam in hoc industria Patroni exigitur pro deligendo: fructus autem industriales cedunt possessori bonâ fidei, imò etiam malâ, si merè *industriales* sint, ut alibi ostendimus: sed demus, esse fructum naturalem, quòd videtur probabilius dici; adhuc tamen etiam naturales possessor bonâ fidei rectè percipit, & ita suos facit, ut eadem bonâ fide absumptos, restituere non teneatur, nisi quantum inde fructus est ditior, ut ostendimus in tract. de jure & just. loc. cit. facta autem semel presentatione, & institutione subsecutâ, fructus juris presentandi (nimirum presentatio) consumptus est, quin Patronus inde factus sit ditior, nimirum accptione alicujus temporalis; hoc enim foret simonicum, ut diximus l. 5. ergo.

3191 Plura tamen dubia circa hoc resolvenda sunt; primò, quid requiratur, ut quis dicatur in possessione juris presentandi, bonâ fide? 2. an ad hoc requiratur titulus? 3. an etiam unico actu presentationis exercitè acquiratur sufficiens possessio

ad talem actum? 4. an possessor bonâ fidei rectè presentet post litem contestatam? 5. an teneat institutio ad presentationem factam à possessore bonâ fidei, licet postea per sententiam causam possessionis perdat? Ad 1. & 2. possessorem cenferi bonâ fidei qui aliquo titulo rem aliquam apud se detinet, nesciens alienum esse id, quod possidet; cum enim talis, ejusmodi rem apud se habet, ne temerè procedat, titulum aliquem, seu causam, retinendi, sibi habere debet, ex qua prudenter credat, illam sibi comperere, non alteri; sic Abbas in dict. c. Consultationibus, & Azor p. 2. l. 6. c. 21. q. 17. Ad 2. & 3. quòd sic, ut constat ex ratione ad 1. non tantum sufficere, quemcunque titulum; sed eum, ex quo Judicis auctoritate possideat, si non constet Judicem ex falso sibi noto procedere; quia sic possidens est extra præsumptionem doli, vel malâ fidei; sic Abbas, & Azor loc. cit.

Unde notandum, si ex aliquo titulo 3192 Judicis auctoritate quis possideret rem alienam, cui annexum est Jus Patronatus, sed sciens, ritulum esse falsum, presentationem fore nullius momenti. Hinc, si mulier petens à Judice jus insistendi certis bonis, quibus annexum est Jus Patronatus, idque titulo pactorum dotalium incumbentium, vel etiam paraphernalium, obtineat jus insistentiæ; sciens, neutrum verum esse, nullatenus validè presentaret; sic enim manifestè foret in possessione malâ fidei, quam non tollit interveniens Prætoris auctoritas, illi possessionem adjudicantis ex falso titulo, præsertim ubi Judex ipse novit nullitatem tituli, prout facitè probari potest, quando certum est, ipsum Judicem ante hoc officium, conscripsisse pacta dotalia, ac in illis ne verbum esse de talibus bonis; nec à Viro potuisse obligari alteri, utpote meo v.g. usufructuario eorum, ac de paraphernalibus nihil fuisse tali mulieri, ita Pirhing h. t. n. 86. cum Jo. Andr. Abbat. & Azor ibid. cit.

Ad 3. & 4. affirmativè, si talis actus 3193 ad effectum perductus est, hoc est, si securâ institutione presentatus, possessionem beneficii accepit, colligitur ex c. Cum Ecclesia, 3. de caus. possess. & propriet. ubi jus eligendi in cujus possessione quidam Clerici se esse dicebant, illis negatum

gatum fuit, quod actus stabilendi tale jus, quod ex tribus actibus sibi competere volebant, non deductus sit ad effectum; sic Azor, & alii cum Castropalao *rr. 13. de Benefic. Eccles. D. 2. p. 4. n. 25.*

3194 Dubitari tamen adhuc potest 1. an institutio firma sit, facta ad præsentationem ejus, qui est verè Patronus? *rr. distinguendum, an ille, vel alius ille ponatur in possessione, vel non? si alius? subdistinguendum, an bonæ, an malæ fidei? si nullus alius est in possessione, tenebit institutio ad præsentationem veri Patroni facta, licet non sit in possessione, secus, si alius in eadem sit? Nam fructus rei pertinent ad dominum, nisi rem alius possideat bonâ fide; sic Abbas in dict. c. Consultationibus n. 3. si autem alius sit in possessione juris præsentandi, sed bonâ fide, non valebit institutio ad præsentationem, nisi facta à possessore bonæ fidei, ex n. 3189. at si alius possideat mala fide, institutio ad ejus præsentationem facta, nulla erit. Ratio hujus est, quia non minus valor institutionis innititur validæ præsentationi, quam valor confirmationis validæ electioni; ergo sicut nulla est confirmatio, sic nulla erit institutio, si nullum sit, cui innititur.*

Notandum tamen, faciendum discrimen inter casum, quo notorium foret, possessorem Juris Patronatus esse in mala fide, & casum, quo non est notorium. Cum enim in notoriis opus non sit probatione, & præsentatio, & innixa illi institutio, declaranda foret nulla, & retractanda; ubi verò notorium non esset, & verus Patronus præsentaret, non deberet quidem hujus præsentatio admitti, dum fieret causæ cognitio; nec ante sententiam possessor malæ fidei jure suo spoliari; & post latam sententiam pro verò Patrono, hujus præsentatio recipi, ac alterius, etiam secutâ institutione, præsentatio deberet retractari, sic Innocentius in *c. in lueris 5. de Restitut. spoliat.*

3195 Dubitari potest 2. an, post litem contestatam super Patronatu, qui bonâ fide Patronatum possidet, validè præsentaret, præsentatione sufficienti, ut institutio subsecuta firma maneret, esto deinde per sententiam possessio illi tolleretur, & alteri adjudicaretur? *rr. quosdam existimare, posse quidem lite pendente fieri*

præsentationem, dilata tamen institutione in eventum litis; quia etiam possessor bonæ fidei potest percipere fructus rei, lite pendente; sed cum obligatione illos restituendi; si contra ipsum causa decisa fuerit, ergo quamvis præsentare possit (præsentatio enim est fructus Juris Patronatus) ex ea tamen institutio sequi non poterit, cum semel facta, retractari non possit.

Mihi tamen videretur dicendum, & 3196 præsentationem, & institutionem licet, ac validè fieri; quia possessor bonæ fidei, quamdiu talis est, fructus rei bonæ fidei possidet, facit suos; & si absumat, ad nihil tenetur, etiam secutâ sententiâ, alienam fuisse, nihil aliquid adhuc exter de fructibus perceptis vel in se, vel in eo, quo factus est locupletior; sed præsentatio est fructus possessi Juris Patronatus; hanc supponitur possessor facere bonâ fidei; & secutâ institutione de præsentatione nihil superest (cum sit actus transiens) nec inde factus est locupletior; quia ponimus, eum nihil recepisse à præsentato; nec litis contestatio constituit in mala fide (quod fortasse opponi posset) ut *præcisè* est litis contestatio, ut pluribus ostendimus in *Tract. Theol. de jure, & just. ergo.*

§. 3.

An Tutor validè præsentet loco pupilli.

Supponendum etiam pupillis posse 3197 competere Jus Patronatus, ut diximus superius, cum eis acquiri possit hereditaria successione in Universitatem bonorum, cui annexum est. Ante resolutionem per hoc, quod pupillo Tutor, minori Curator constitutus sit, Patronatus non competat, Tutori vel Curatori, si annexus sit bonis pupilli, vel minoris, sed remanere penes istos, ut tradit communis; quia tamen quandoque tum ex parte sua pupillus (ut si adhuc infans sit) vel minoris (puta si sit amens vel careat maturitate judicii ad rectè præsentandum) impeditur est ad exercendum per se ipsum actum præsentationis, dubitari potest, an eo casu Tutor, vel Curator, eorum loco, legitimè præsentet vacante beneficio Patronato.

3198 *Not. 2.* à nonnullis observari discrimen aliquod inter *Tutorem*, & *Curatorem*; quod Tutor præcipue detur ad regendam *personam* pupilli; Curator autem ad bonorum *administrationem* minoris; non *personæ*; sic Castropalaus *tr. 13. D. 2. p. 4. n. 21.* ubi non tantum in casu, quo pupillus, vel minor impeditus est, ut diximus, concedit, Tutorem & Curatorem præsentare posse; quod tenet doctrina communis; sed etiam idem posse Tutorem in casu, quo pupillus sufficientem discursum habet; non tamen Curatorem; idque ex diversitate inter utrumque assignata.

3199 Coeterum magis placet communis sententia, quæ docet in hoc postremo casu Tutorem id non posse; ita tenet Azor *p. 2. l. 6. f. 21. q. 14.* Garcia *p. 5. de benefic. c. 9. n. 186.* & alii. Nam quando pupillus ipse habet discursum, non subest Tutori in spiritualibus, ut tradidimus *l. 2. tit. 1. de judic.* & tradunt Authores cit. cum Gloss. in *c. Ex eo de Elect. in 6. V. suffragium*; & ideo etiam sine Tutore valide contrahit sponsalia ex *lib. 4. tit. 2. de despons. impub.* sed actus præsentandi Clericum pro beneficio vacante est actus potestatis spiritualis, supponens potestatem annexivè spirituales, nempe Jus Patronatus, ex jam sæpe dictis, consequenter venit inter spiritualia, ergo. Unde illi differentia locus non est in spiritualibus, cum ipse pupillus sufficientem habet discursum? Hinc si ex una parte præsentaret pupillus, vel minor, ex altera verò alium Tutor, vel Curator, ubi pupillus habet sufficientem Judicii maturitatem, hujus præsentationi deberet cedere præsentatio Tutoris, cum iste non præsentet suo, sed alieno nomine, pupillus autem nomine proprio, tanquam proprietarius Patronatus.

3200 Et quoniam etiam filii familias, qui adhuc sunt sub potestate patria, in spiritualibus illis non subiciuntur, licet pater tunc eorum loco præsentare possit, quando filiis ratione bonorum, quæ habent, competit Jus Patronatus, quando ipsi nondum habent sufficientem maturitatem, qualiter id diximus de Tutore, ac Curatore; secus tamen dicendum est, si ipsi sint rationis sufficienter compotes ad

Tom. III.

illum actum, nisi pater in illis bonis habeat usum fructum, tunc enim etiam in dato casu Patri competeret præsentatio, tanquam fructus Juris Patronatus.

Difficultas est, an si bona, quibus 3201 annexum est Jus Patronatus, jure veniant ad filium spurium, vel, dum est irregularis, legitime præsentaret, dum est in tali statu? *æ.* quod sic, nam, qui est verè Patronus, alio non possidente bonâ fide Jus præsentandi, legitime præsentat; sed illegitimus & spurius potest esse verè Patronus, nam Ecclesiam ædificanti si sit fidelis sine ulla limitatione conceditur Jus Patronatus, ut diximus in præced. & constat ex *c. pia mentis, c. quicumque. c. filii 16. q. 7.* accedit, quod actus præsentandi, non sit actus publici officii; vel actus ordinis, aut exercendus, cui præjudicaret irregularitas: ergo.

S. 4.
An Maritus legitime præsentet propter Patronatum uxori competentem?

3202 **I**n hac quaestione distinguendum est, an Patronatus, competens Uxori sit *personalis*, an *realis*? nimirum competens ratione certorum bonorum: distinguendum est inter bona, quibus Jus Patronatus annexum est, an annexus sit bonis in dotem Marito datis? an *secus*? quo posito, *æ. 1.* quando Jus Patronatus, competens Uxori, est personale, maritum autoritate suâ non præsentare legitime; nam per conjugium jura personalia unius conjugis non communicantur alteri; nec talia sunt, quæ ad onera matrimonii sustinenda conducunt; at sine tali jure Maritus (aliunde non habens patronatum) non legitime præsentat, esto diceret, se præsentare nomine uxoris, si ipsa non consentiret; sicut si alius meo invito nomine præsentaret.

æ. 2. si Jus Patronatus sit annexum bonis, quæ habet jure proprio uxor, non datis in dotem Viro, præsentationem factam à Viro sine uxoris consensu non fore legitimam; sic Garcia de Benefic. *p. 5. c. 9.* Nam præsentatio ab eo facta, suo nomine penes quem non est Patronatus, seu Jus præsentandi, non præsentat legitime; sed in dato casu, ut ponitur, illa

Aaa 22

bona

bona Uxoris non sunt penes Maritum, consequenter nec Jus Patronatus illis annexum: ergo in dato casu maritus non præsentat legitimè suo nomine; sed nec alieno sine hujus consensu.

Ad casum autem, quo bona Uxoribus, quibus est annexum Jus Patronatus, Marito tradita sunt in dotem, censet Tiraquellus ad leges connubial. gloss. ult. n. 5. cum illis bonis etiam Jus Patronatus transire in maritum; negat verò Abbas in c. fin. de Concess. prebend. n. 8. Felinus in c. cum olim, de majoritat. & obed. Mihi videtur distinguendum secundum dicta lib. 4. an. 1585. an bona dotalia, quæ Viro afferuntur ab Uxore, tradantur tanquam *æstimata* ad venditionem, nempe sic, ut maritus soluto matrimonio teneatur non rem ipsam, sed duntaxat ejus pretium reddere? vel tanquam *non æstimata*, nempe solum ut constet de valore dotis, eo nimirum sine, ut si dos mariti culpâ perderetur, certum ejus pretium repeti possit, nullâ tamen venditione interveniente; quo posito:

3203 R. Quando bona dotalia traduntur Viro tanquam *æstimata*, nimirum ad venditionem, tali casu maritus legitimè præsentare, si Jus Patronatus competat Uxori ratione bonorum, quæ Viro tanquam *æstimata* in dotem tradita sunt; ratio est; quia bona dotalia, quæ cum æstimatione ad venditionem ab Uxore traduntur Viro, transeunt in dominium mariti, ut hic suppono ex dict. l. 4. n. 1587. consequenter etiam accessoriè penes ipsum est Jus Patronatus illis annexum; sed sic legitimè præsentat; ergo; sic Covarr. *practic. qq. 100 c. 28.*

3204 Si autem marito tradantur *non æstimata*, vel etiam æstimata æstimatione non faciente emptionem, ut exposuimus dict. l. 4. n. 1588. materiale illorum dominium manet penes Uxorem, ut ibid. ostensum est n. 1589. consequenter etiam Jus Patronatus illis annexum; sed hoc ipso in tali casu non legitimè præsentat maritus; sic enim nec accessoriè penes ipsum est illud Jus Patronatus. Nec obstat, quod etiam non traditis illis bonis dotalibus æstimatione faciente emptionem, competat illi dominium civile illorum bonorum, & administratio cum fructibus; hoc enim intelligitur solum

de fructibus & commoditatibus, quæ ad sustinenda matrimonii onera deservire possunt; quia ad hunc finem dos conceditur; jura autem Patronatus ad hunc finem deservire non possunt, ergo marito non conceduntur; sic Castropalaus *tr. 13. D. 2. p. 4. n. 29.*

§. 5.

An sequester legitimè præsentet?

PER *Sequestrem* hic intelligo eum, apud quem res litigiosa deponitur, servanda illi, qui lite vicerit, ut accipitur L. *Sequester* II. de V. S. Duplex est *sequester*; alter voluntarius, alter necessarius. *Voluntarius* est, qui ex voluntate litigantium designatur à Judice. *Necessarius*, qui contra voluntatem litigantium à Judice constituitur L. *Lices* ff. depositi, de hoc ergo Sequestre voluntario, & necessario controversatur, an legitimè præsentet, bonis, quibus jus præsentandi annexum est, apud eum depositis? Loquimur autem hic de Sequestre, in quem possessio rei litigiosæ translata est, ita, ut penes nullum ex litigantibus easit, quod in certis casibus fieri posse, diximus l. 2. *tit. 17. de Sequest. possess. & fructuum.* Quæstio igitur est, an talis Sequester, in quem etiam possessio rei litigiosæ translata est, possit legitimè præsentare Clericum ad Patronatam Ecclesiam vacantem, quando jus præsentandi annexum est bonis taliter sequestratis? sive Sequester sit voluntarius, sive necessarius.

Ante resolutionem suppon. Jus Patronatus alteri annexum dupliciter considerari posse; primò, an annexum sit juri spirituali per se, ac propriè tali, ut si foret annexum Ecclesiæ, Prælatuæ, dignitati, vel beneficio Ecclesiastico? secundò, an annexum sit juri solum temporali, seu quod idem est, an res apud ipsum deposita ejus possessione in ipsum translata, sit juris per se, ac propriè spiritualis, an solum temporalis annexivè, sicut Jus Patronatus?

Supponendum 2. Laicum non esse capacem juris propriè, ac per se spiritualis, quale est jus Ecclesiæ, Prælatuæ, Dignitatis, vel beneficii Ecclesiastici, secus, juris temporalis, licet annexum habeat Jus Patronatus. Prima pars est

ex c.

ex c. 2. de Judic. & c. *Causam* 7. de præscript. ubi dicitur, Laicos non posse præscribere jus decimarum, quia illud non possunt desinere, h. c. possidere; sermo autem est de decimis Ecclesiasticis, quarum jus fundatur in titulo propriè, ac per se spirituali.

3208 Ex his deducitur Sequestrem etiam Laicum, cui bona temporalia, quibus annexum est Jus Patronatus, data sunt in custodiam, translata simul etiam eorum possessione, legitime præsentate, non minus, quam lite finita legitime præsentaret Victor, seu dominus illorum bonorum; sic Azor p. 2. l. 6. c. 25. q. 17. Gonzalez, Gutierrez, Garcia, & alii, quos citat & sequitur Castropalaus tr. 12. D. 2. p. 18. n. 5. Nam, qui bona fide possidet Jus Patronatus, legitime præsentat; sed talis Sequester bona fide possidet Jus Patronatus annexum illis bonis, quorum custodiam & possessionem auctoritate vel partium consensu habet; ergo major est ex regula de jure bonæ fidei possessoris. Min. ponitur in casu.

3209 Difficultas tamen est, an hoc procedat, si Patronatus sit Ecclesiasticus, & Sequester Laicus? Re. resolutionem nostram procedere solum in casu, quo Jus Patronatus est Laicum, & seculare, si Sequester sit Laicus; ratio hujus sumitur ex dictis n. 3207. Nam Patronatus Ecclesiasticus fundatur in jure, propriè, ac per se spirituali; cum ergo tale jus possidere non possit Sequester Laicus, ut dictum est; desinitus erit & proprietate, & possessione Juris Patronatus Ecclesiastici, sine quo tamen non fit præsentatio legitime, antequam constet ex definitione Juris Patronatus Ecclesiastici n. 3059. cum competat titulo bonorum Ecclesiasticorum, quibus Ecclesia, vel beneficium fundatum, vel dotatum est, at bona Ecclesiastica fundantur in jure propriè ac per se spirituali, nimirum Prælaturæ, dignitatis, vel beneficii Ecclesiastici, secus est de Clerico Sequestre, cui non inest incapacitas possidendi Jus propriè, ac per se spirituale.

3210 Hostiensis, Abbas, & alii in c. *Examinata* 15. de Judiciis, negant ullum Sequestrem, sive voluntarium, sive necessarium, posse legitime præsentare; moventur 1. quia Sequester non possidet

Tom. III.

rem sequestratam, neque illam nomine proprio administrat, sed alieno, ut constat ex L. *interesse* ff. de acquir. possess. L. 1. C. de Sequestrat. possession. Sed in præfenti nomine alieno fieri provisio beneficii non potest, quia dum est Sequestrum, non constat, cui competat jus providendi. Secundò, Sequester fructus rei sequestrate obligatus est servare victori c. *cum Beroldus de sentent. & re judic. c. 1. de sequestrat. possess. Clem. 1. eod. tit.* Sed provisio beneficii est fructus rei sequestrate: ergo servanda est victori. Tertiò, Sequester comparatur creditori, habenti pignus, cui est annexum jus providendi, sed huic creditori nequit Jus providendi competere, c. *cum Beroldus*, de re judicata: ergo neque Sequestro.

Sed Re. ad 1. in dato casu, quo procedunt à nobis dicta n. 3205. Sequestrum omnino possidere; cum ponamus ei, si Voluntarius sit, à partibus, si necessarius, à Judice traditam esse possessionem bonorum, quibus annexum est Jus præsentandi, hinc, si necessarius sit, administrat nomine Judicis, cum enim ei per Judicem commissæ sit administratio bonorum, ut ponit casus, eo nimirum fine, ut illa rectè administret, & Jura eorum exequatur, inter ea autem sit *præsentare*, cum Ecclesia vacat, (ne scilicet alioquin devolvatur ad Ordinarium) merito agit jure sibi judicialiter commissio, sicut, si voluntarius, jure legis, cum supposita sequestratione partium consensu, & facta ipsi traditione, dispositione Juris, seu legis teneatur pariter ea rectè administrare, ac quando est Sequester Auctoritate Judicis.

Ad 2. Re. Sequestrum teneri reservare fructus rei sequestrate, qui servando servari possunt, non autem secus: *præsentare* autem, cum beneficium vacat, esse quidem fructum Juris Patronatus, sed talem, qui servando servari non potest, tum quia permittere vacantem Ecclesiam, est huic damnosum, tum quia, si negligatur præsentatio, hæc devolvetur ad Ordinarium, quod repugnat rectæ talium bonorum administrationi. Accedit, quod sola præsentatio non reddat sequestrem ditiolem, quo titulo cæteroque vel differri deberet, vel lite finita fructus rei sequestrate victori reddendus foret.

Aaa aa 2

Ad 3.

3213 Ad 3. B. Creditorem, qui habet à debitore pignus, in Ordine ad quæstionem hic controversam, non comparari cum Sequestre, vel econtra. Nam esto Creditor habens in pignore rem, cui annexum est Jus providendi Ecclesiæ, non possit Ecclesiæ vacanti providere, secus tamen est in Sequestre: ratio discriminis est, quia licet pignus sit penes Creditorem, adhuc tamen habet *certum* Dominum, qui providere potest, at quando res sequestrata est penes Sequestrem, quamdiu penes eum est, & lis pendet, non habet *certum* Dominum; sed, solum dubium, & solum declarandum lite finitâ: ergo. Accedit, quòd Creditor non habeat administrationem pignoris, sicut Sequester rei litigiosæ.

Rebuffus de *Nominat. q. 14. à v. 127.* & alii censent Sequestrem Voluntarium, non necessarium, posse præsentare; rationem dat, quia soli Voluntario, non autem necessario sequestro competit possessio, sed hoc in primis est extra casum, quo ponimus bonorum illorum possessionem esse traditam Sequestro, cum administratione, prout contingit, quando de ipsa bonorum possessione litigatur, nullo eorum obtinente certam possessionem; nam in casu, quo alter eorum est in certa possessione, lite pendente illi auferenda non est, quamvis, si possessio sit malæ fidei, fructus non faciat suos, nec præsentatio per illum facta teneat, ut supra diximus.

ARTICULUS IX.

An Patronus in præsentatione possit variare?

3214 *Variatio* seu voluntatis mutatio in eo, quod ante constitutum est, duplex in hac materia esse potest. 1. *exclusiva*, quando, postquam unus ad beneficium à Patrono præsentatus est, præsentatur alius cum exclusione prioris. 2. *Cumulativa*, quando primo præsentato adjungitur alius, non tamen excludendo priorem; quo posito dicendum, post institutionem præsentati, nec Ecclesiastico, nec Laico Patrono concessum esse *variare*; hæc est communis; nam præsentatus, secutâ institutione acquirit Jus in re, quo propter inconstantiam Patroni privari non debet; id, quod habetur in c. *quod autem. §. h. t.*

ubi Alexander III. Eboracensi Archi-Episcopo, qui quærebat, an (si Clericus idoneus ad vacantem Ecclesiam præsentatus, non fuerit ab Episcopo diocesano admittus, & postmodum alius idoneus præsentatus, & institutus ab Episcopo, possessionem tenuerit corporalem) primo Clerico Ecclesiam petente debeat posterior removeri, vel posterior priori præferri? respondit dubium non est, quin in casu isto melior sit conditio possidentis: quoniam, *antequam præsentatio per Diocesana Episcopum approbetur: ratum non est, quod à Patrono fuerit inchoatum.*

Ex hoc deducitur 1. nec Patrono Laico concessum esse *variare*, post institutionem prius præsentati, esto sub hoc variare Patronus vellet exclusivè, vel cumulativè; 2. si ad præsentationem cumulativam præsentatus post alterum instituitur, præteritò primo, quantumvis idoneo, illius institutionem tenere, nec licere Patrono variare. Nam licet uterque ex facta præsentatione cumulativè (duorum simul unius post alterum) acquisiverit jus ad beneficium, secutâ tamen institutione unius eorum, is prævalebit, cum exinde consecutus sit Jus in beneficio, & muniatur insuper possessione; neutro horum competente alteri, præsentato quidem etiam; sed non instituto.

Potissima quæstio est, an Patrono liceat *variare ante institutionem*? Communis affirmat de Patrono Laico; negat de Ecclesiastico: prima pars probatur ex c. *quod autem §. h. t.* ubi Clericus secundo præsentatus à Patrono fuit admittus, & institutus in beneficio Patronato; quod autem hic agatur de Patrono Laico, non Ecclesiastico, constat ex sequentibus.

Deinde, ex c. *Cum autem 24. eod. ubi* cum Episcopus Norwicensis ex Lucio III. quæsisset: cum *Advocatus* (quod verbum hic supponit pro *Patrono*, ut monuimus superius) Clericum idoneum Episcopo præsentaverit, & postulaverit, postmodum eo non refutato, alium æque idoneum in eadem Ecclesia admitti, quis eorum alteri præferatur? respondit Pontifex: si Collegium, vel Ecclesiastica persona præsentationem haberet, qui prior est tempore, jure potior esse videtur. Confirmari potest ex c. *Pastoralis 29. eod.*

Secun-